

İlkokul 2. Sınıf İngilizce Öğretim Programına Yönelik Aydınlatıcı Değerlendirme Modeline Dayalı Program Değerlendirme Ölçeği Çalışması¹

A Study on Program Evaluation Scale Oriented to Illuminative Evaluation Model for the Primary School 2nd Grade English Curriculum

Oktaş Cem Adıgüzel²

Fatma Özudođru³

Özet: Bu araştırmanın amacı aydınlatıcı değerlendirme modeli kapsamında ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini belirleyebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Aydınlatıcı değerlendirme modeli kapsamında gerçekleştirilen alanyazın taraması ile çeşitli program değerlendirme çalışmaları incelenerek oluşturulan 83 maddeli taslak ölçek uzman görüşleri sonrasında 71 maddeli ve 4'lü likert tipi olarak düzenlenmiştir. Uygulamalar sonrasında açmılayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleriyle ölçek yapısı oluşturulmuştur. Açmılayıcı faktör analizi 2013-2014 bahar döneminde 194 öğretmen doğrulayıcı faktör analizi ise yine aynı dönemde 154 öğretmen olmak üzere toplam 348 ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda 38 maddeli ve üç faktör yapıllı ölçek oluşturulmuştur. Faktör isimleri; 'kazanım ve içeriğe ilişkin görüşler', 'ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşler' ve 'öğrenme-öğretme süreci ve çevresel boyuta ilişkin görüşler' olarak belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlık güvenilirlik katsayıları faktör 1 için 0.922; faktör 2 için 0.850 ve faktör 3 için 0.857 olarak bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Aydınlatıcı değerlendirme modeli, ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programı, ölçek geliştirme.

Abstract: The aim of this research is to develop a valid and reliable scale in order to determine teachers' views with respect to the primary school 2nd grade English curriculum within the scope of illuminative evaluation model. The draft scale having 83 items, which was developed through literature review about illuminative evaluation model and by analyzing a variety of program evaluation studies, was reorganized as having 71 items and four likert-type after specialists' views. After the applications, the scale was developed exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis. In the spring semester of 2013-2014 educational year, 194 teachers for exploratory factor analysis and 154 teachers for confirmatory factor analysis participated to the study, which makes 348 primary school 2nd grade English teachers. Having analyzed the data, it was found that the scale consisted of three factors and 38 items. The names of the factors were determined as 'views regarding aims and content', 'views regarding measurement and evaluation' and 'views regarding teaching-learning process and environmental dimension'. Furthermore, internal consistency reliability coefficient levels of scale factors are 0.922; 0.850 and 0.857 respectively.

Key Words: Illuminative evaluation model, primary school 2nd grade English curriculum, scale development.

GİRİŞ

Son yıllarda bilgi ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler dünyada sınırların ortadan kalkmasını ve farklı kültür ve topluluklardaki bireylerin birbirleriyle etkileşimde bulunabilmelerini sağlamaktadır. Günümüzde yaşanmakta olan bu durum iletişim olgusunu karşımıza çıkarmaktadır. İletişimin bu derece önem kazanmasıyla, yabancı dil bilmenin gereği de artmış, birden fazla yabancı dil bilmek, farklı kültürleri tanımak ve anlamak artık her toplumdaki bireyler için bir gereksinim haline gelmiştir (İşisağ, 2008).

Avrupa Birliği'ne (AB) üye olmak isteyen ve bu üyelik için öngörülen koşulları yerine getirmeye çalışan Türkiye'de de yabancı dil öğrenimine önem verilmektedir; çünkü yabancı dil bilgisi, diplomatik, bilimsel, ekonomik alanlarda uluslararası işbirliği için ön koşuldur ve bu yolları açmak için bir anahtardır (Genç, 2004). Bunun yanı sıra, yabancı dilde iletişim becerisi, Avrupa Komisyonu tarafından önerilen yaşamboyu öğrenme anahtar yeterliklerinden birini oluşturmaktadır

¹ Bu çalışma Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından (Proje No: 1303E046) desteklenmiştir.

² Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-posta:ocadiguzel@anadolu.edu.tr

³ Okutman, Uşak Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, e-posta:fatma.ozudogru@usak.edu.tr

(Evin Gencil, 2013; Eurydice Report, 2012). Bu nedenle, yabancı dil bilmek çok dilli ve çok kültürlü bir dünyada yaşamada ve kişisel gelişimi desteklemede önemli hale gelmiştir.

Bu doğrultuda, küreselleşen bir dünyada kendisine daha sağlam bir yer edinmek ve bu arada öğrencilerinin en az iki yabancı dil bilmelerini öngörmekte olan (Tok ve Arıbaş, 2008), Avrupa Birliği'ne katılmak isteyen Türkiye'de, öğrenim gören öğrencilerin öncelikli olarak yeterli düzeyde İngilizce öğrenmeleri beklenmektedir.

Ülkemizde yeni alınan karara göre ise 2012-2013 öğretim yılından itibaren uygulanmakta olan 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim yerine, 12 yıllık zorunlu kademeli eğitim getirilerek 12 yıllık süre üç kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. Yapılan değişiklik ile ilköğretim çağı 6-13 yaş olarak değiştirilmiş ve 2012 Eylül ayı sonu itibarıyla 5,5 yaşını tamamlamış çocukların ilköğretime başlamalarına fırsat verilmiştir. Ayrıca, yabancı dil öğretiminin ilkokul 2. sınıftan itibaren başlamasına karar verilmiştir (MEB, 2012). Bu uygulamayla ilkokul 4'ünde yabancı dil eğitimine başlama uygulaması 2 yıl daha öne çekilerek ilkokul 2'nden itibaren başlatılmıştır.

Yeni yabancı dil programları Türk Eğitim sisteminde 8+4 olarak yapılan modelden 12 yıllık zorunlu eğitimle birlikte 4+4+4 sistemine geçilmesi sonucunda var olan öğretim programlarının yeniden tasarlanması ihtiyacı nedeniyle hazırlanmıştır. Yeni sistemde İngilizce eğitiminin 4. sınıf yerine 2. sınıfta başlaması 2. ve 3. sınıflara yer veren yeni bir programın hazırlanmasını gerekli kılmıştır. Bunun yanı sıra, önceki sistemde 8-8.5 yaşında dil öğrenmeye başlayan öğrenenlerin artık 6-6.5 yaşında dil öğrenmeye başlamaları genç öğrenenlerin ihtiyaçlarını dikkate alan yeni bir program ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. 2013-2014 öğretim yılında ilk defa uygulanmaya başlanan ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programının, programı uygulayan öğretmenlerce değerlendirilmesi programla öngörülen amaçlara ne düzeyde erişildiğinin belirlenmesi açısından önemlidir.

Program değerlendirme, yeni geliştirilen bir programın ne derece etkili ve yeterli olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla uygulanan bir süreçtir. Sağlam ve Yüksel (2007), program değerlendirmeyi "tasarlanan ve uygulanan bir eğitim programının etkililiği hakkındaki bilgilerin toplandığı, bu bilgilerin analiz edilip yorumlandığı ve sonuçta programın sürdürülmesi, geliştirilmesi ya da sonlandırılması kararının alındığı bir süreç" olarak tanımlamaktadırlar.

Program değerlendirme aşağıdaki konularda yargıda bulunmayı gerektirmektedir (Patton, 2012):

- Program ne kadar etkilidir?
- Program, ne ölçüde uygulanabildi?
- Ne tür sonuçlara ulaşıldı?
- Program katılımcıları programdan ne ölçüde ve ne şekilde yararlandı?
- Katılımcıların ne tür ihtiyaçları karşılandı?
- Program sonucunda hangi beklenmedik sonuçlar oluştu?
- Programın güçlü ve zayıf yönleri nelerdir? Program nasıl geliştirilebilir?
- Programda neler yolunda gitti, neler işe yaramadı?
- Programdan, diğer programlara yararlı olabilecek neler öğrenildi?
- Programdan elde edilen yarar, programa yapılan masrafa değdi mi?
- Programın bütçesi olduğu gibi sürdürmeli mi, artırılmalı mı yoksa azaltılmalı mı?

Program değerlendirmede, gerçekte tasarlanan, gerçekleşen beklenmedik durumlar, gerçekte uygulanan ve elde edilen sonuçlar ortaya çıkarılmaktadır. Ardından değerlendirici elde ettiği bulguları tartışmakta ve gerekirse önerilerde bulunmaktadır. Guba (1978)'e göre, değerlendirme hem programların geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için hem de programın değerine ilişkin yargıda bulunmak için eğitim programlarının içsel bir parçası olmalıdır. Bu nedenle, programların değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Erden (1998)'in de belirttiği gibi uygulanan programların

aksaklık ve eksiklikleri giderildikçe toplumdaki ve bilim alanındaki değişmelere göre yeniden düzenlendikçe, eğitim programları geliştirildikçe, eğitimin niteliğinin artması beklenir. Eğitim programlarının geliştirilmesi ise uygulanan programların toplumun ve bireyin beklentilerini karşılayıp karşılamadığını kontrol etmek için sürekli olarak değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarının program geliştirme çalışmalarına yansıtılması ile gerçekleştirilebilir. Başka bir deyişle, programın eksikliğinin sorgulanması ve değerlendirilmesi programın geliştirilmesi için başlangıç noktasıdır.

Günümüze kadar yapılmış program değerlendirme çalışmalarında kullanılan değerlendirme modellerinden biri de Parlett ve Hamilton (1972) tarafından geliştirilen ‘Aydınlatıcı Değerlendirme Modelidir’. Parlett ve Hamilton (1977), sıklıkla kullanılan program değerlendirme yaklaşımlarının etkililiğini sorgulayarak değerlendirmede eğitimsel ürünlerin ölçülmesini terk eden ve programı bir bütün olarak gören ve yoğun bir şekilde çalışmasını gerektiren aydınlatıcı değerlendirme modelini geliştirmişlerdir. Aydınlatıcı değerlendirmenin amacı, programın uygulanmasında karşılaşılan sorunları araştırmak ve katılımcılara önemli ve anlamlı gelen faktör ve konuları ortaya çıkarmaktır.

Aydınlatıcı değerlendirmede amaç, yeni bir programı incelemek ve program katılımcılarının programın özel durumlarını aydınlatmalarını sağlamaktır. Yapılan aydınlatma program değerlendiricinin programı yargılaması için değıldir. Aydınlatıcı değerlendirme modelinde ‘öğretimsel sistem’ ve ‘öğrenme ortamı’ olmak üzere iki temel kavram bulunmaktadır (Buist, 1984; Parlett ve Hamilton, 1977). Öğretimsel sistem, öğretim düzenlemelerine ilişkin resmi planlar ve açıklamalar ve pedagojik varsayımlardan oluşmaktadır. Öğrenme ortamı ise öğrenci ve öğretmenlerin birlikte çalıştıkları sosyo-psikolojik ve fiziki çevre olarak tanımlanmaktadır (Parlett ve Hamilton, 1977).

Aydınlatıcı değerlendirmede gözlem, katılımcılarla görüşmeler ve doküman incelemesinin yanında konuları ve önemli program özelliklerini aydınlatmak için anket ve ölçekten de faydalanılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı aydınlatıcı değerlendirme modeli kapsamında ilkökul 2. sınıf İngilizce öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini belirleyebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Böylelikle geliştirilen ölçek Türkiye’de ilk defa 2013-2014 öğretim yılında uygulanmaya başlanan ilkökul 2. sınıf İngilizce öğretim programının öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesine ve 2. sınıf İngilizce öğretim programıyla varılmak istenen amaçlara ne düzeyde erişildiğinin anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Bu çalışmada ilkökul 2. sınıf İngilizce öğretim programına ilişkin ölçek geliştirmede aydınlatıcı değerlendirme modeli temel alınmıştır. Çünkü bu model özellikle yeni programları incelemeyi ve programların özel ve kritik durumlarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

2.1. Katılımcılar

Araştırmaya açımlayıcı faktör analizi için 194, doğrulayıcı faktör analizi için 154 olmak üzere toplam 348 ilkökul 2. sınıf İngilizce öğretmeni katılmıştır. Araştırma bir ölçek geliştirme çalışması olduğu için katılımcıların kişisel bilgileri (yaş, cinsiyet, mezun oldukları yükseköğretim programı, deneyim vb.) belirtilmemiştir.

2.2. Ölçeğin Geliştirilmesi

Bu araştırma kapsamında geliştirilen taslak ölçekte aydınlatıcı değerlendirme modeli kapsamında yapılan program değerlendirme çalışmaları (Chang, 2010) göz önüne alınarak ve çeşitli program değerlendirme çalışmaları (Büyükduman, 2005; Er, 2006; Erdoğan, 2005; İnam, 2009; Küçük, 2008; Mersinligil, 2002; Orakcı, 2012; Örmeci, 2009; Sak, 2008; Seçkin, 2010; Yaman, 2010; Zehir Topkaya ve Küçük, 2010) incelenerek oluşturulan 83 madde yer almıştır.

Hazırlanan taslak halindeki ölçekten uzman görüş formu hazırlanmış ve bu form üç uzmanın görüşlerine sunulmuştur. Eğitim programları ve öğretim alanından en az doktora eğitimine sahip iki uzman ile yabancı dil eğitimi alanından bir uzman taslak ölçeği inceleyerek gerekli değişiklikleri önermişlerdir. Uzmanlar 83 madde içerisinde birbirleri ile benzer alanları değerlendiren maddeler ile anlam gücüğü içeren maddeleri belirlemiş, bu maddelere yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Üç uzman ile ayrı ayrı görüşülerek maddeler üzerinde görüş birliği sağlanmıştır. Bu çalışma sonrasında 12 madde çıkarılmış, bazı maddeler ise yeniden düzenlenmiştir. Uzman görüşünden elde edilen bilgiler esas alınarak yapılan gerekli düzeltmelerden sonra 71 maddelik ölçek oluşturulmuştur. Yazılan ifadeler 4'lü likert tipi ölçek formatında düzenlenmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin derecelendirilmesi; Kesinlikle katılıyorum (4), Katılıyorum (3), Katılmıyorum (2) ve Kesinlikle katılmıyorum (1) şeklindedir.

2.3. Verilerin Analizi

Oluşturulan taslak ölçek açımlayıcı faktör analizi için 194, doğrulayıcı faktör analizi için 154 olmak üzere toplam 348 ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretmenine uygulanmıştır. Geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için aşağıdaki analizler yapılmıştır:

- Ölçeğin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach Alfa (α)güvenirliği,
- Örneklemin uygunluğunu, veri setinin temel bileşenler analizi için uygunluğunu ve faktörleştirilebilirliğini belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testleri (Barlett's Test of Sphericity),
- Madde geçerliğini sınamak için madde toplam test korelasyonları,
- Yapı geçerliğini sağlamak için açımlayıcı faktör analizi,
- Açımlayıcı faktör analizi ile elde edilen yapının benzer gruplarda aynı yapıyı sağlayıp sağlamadığını sınamak için doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

3.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi öncesinde yapılan güvenilirlik analizi sonrası, 71 maddeli ölçeğin Cronbach Alfa değerinin ,961 olduğu görülmüştür. Ayrıca, faktör analizi öncesi madde toplam değerleri (item-total statistics) incelenmiştir. Field (2009)'a göre, bir maddenin toplam değerinin 0.30'un altında olması o maddenin ölçek yapısına uymadığını göstermektedir. Bu nedenle, madde toplam değerleri 0.30'un altında olan sekiz madde (33, 39, 56, 61, 68, 69, 70 ve 71. maddeler) faktör analizi öncesi ölçme aracından çıkarılmışlardır. Bu maddeler çıktıktan sonra güvenilirlik analizi yeniden gerçekleştirilmiştir. Kalan 63 madde için Cronbach Alfa değerinin ,968 olduğu görülmüştür.

Açımlayıcı faktör analizinde, değişkenler arasındaki ilişkilerden hareketle faktör bulmaya yönelik bir işlem gerçekleştirilmektedir (Büyüköztürk, 2012). Açımlayıcı faktör analizini gerçekleştirmek için taslak ölçek 194 ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretmenine uygulanmıştır. Araştırma verileri 2013-2014 bahar döneminde toplanmıştır.

Açımlayıcı faktör analizi öncesinde KMO ve Barlett testleri uygulanmıştır. KMO testi örneklemin uygunluğunu test etmede, Barlett testi verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediğini belirlemede kullanılmaktadır. KMO ve Barlett testleri sonucunda, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0.859 olarak bulunmuştur. KMO katsayısı 0 ile 1 arasında değişmektedir ve faktör analizi için 0.50 uygun görülmektedir (Tabachnick&Fidell, 2007). Kaiser (1974)'e göre de 0.50'nin üzerinde olması kabul edilebilir bir değerdir (Akt. Field, 2009). Büyüköztürk (2012)'e göre KMO değerinin 0.60'ın üzerinde olması gerekmektedir. KMO değeri 0.5-0.7 arasında orta, 0.7-0.8 arasında iyi, 0.8-0.9 arasında çok iyi ve 0.9'un üstünde ise süper olarak değerlendirilmektedir (Hutcheson&Sofroniou, 1999'dan Akt. Field, 2009). Bu durumda elde edilen KMO katsayısı 0.859

çok iyi bir değerdir. Bunun yanı sıra, Barlett testinin ise anlamlı olduğu ($p < 0.001$) görölmüştür. KMO katsayısının (0.859) çok iyi bir değer olması ve Bartlett testinin anlamlı bulunması ($p < 0.001$), veri setinin temel bileşenler analizi için uygunluğunu, faktörleştirilebilirliğini ve örneklem büyüklüğünün çok iyi olduğunu göstermektedir.

Gerçekleştirilen açımlayıcı faktör analizi sonrasında maddelerin üç faktörde toplandıkları görölmüştür. Özdeğeri 1'in üzerinde olan üç faktörün toplam varyansı açıklama oranı % 45,481'dir. Açıklanan toplam varyansa ilişkin veriler Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1: Açıklanan Toplam Varyans

Madde	Özdeğerler			Yüklerin Kareleri Toplamı		
	Toplam	Varyans %	Toplamalı %	Toplam	Varyans %	Toplamalı %
1	22.464	35.657	35.657	22.464	35.657	35.657
2	3.622	5.749	41.405	3.622	5.749	41.405
3	2.568	4.076	45.481	2.568	4.076	45.481

Üç faktörlü ölçek yapısına karar verdikten sonra, ölçekteki her maddenin faktör yük değerleri incelenmiştir. Faktör yük değerinin, 0.45 ya da daha yüksek olması tercih edilmektedir ancak bu sınır bazı maddeler için 0.30'a kadar indirilebilmektedir (Büyüköztürk, 2012; Tabachnick ve Fidell, 2007). Ayrıca, maddelerin tek bir faktörde yüksek yük değerine, diğer faktörlerde düşük yük değerine sahip olmaları gerekmektedir. Yüksek iki yük değerleri arasındaki farkın en az 0.10 olmasına dikkat edilmiştir (Büyüköztürk, 2012). Geliştirilen üç faktörlü ölçeğe faktör döndürme işlemi gerçekleştirilmiştir. Faktörlerin birbiriyle korelasyonu olmadığını varsayarak ve faktör yüklerini daha iyi yorumlamak için Varimax dikey döndürme seçeneği kullanılmıştır. Faktör yüklerini yorumlamak için döndürölmüş bileşen matrisi (rotated component matrix) kullanılmıştır.

Yapılan analizler sonucu faktör yük değerleri 0.45'in altında olan maddeler ve her iki faktörde yük değerleri farkı 0.10'un altında olan maddeler çıkarılmıştır. Her madde çıktıktan sonra madde faktör yükleri yeniden incelenmiştir. Analiz sonucunda ölçekten 16 maddenin (1, 3, 6, 7, 9, 14, 25, 26, 27, 38, 42, 43, 57, 58, 59, 62) daha çıkarılması gerekmiştir.

Sonuç olarak, ölçek üç faktörlü yapıda oluşturulmuştur. Birinci faktör- 26 maddeden (21, 19, 22, 18, 11, 17, 20, 23, 34, 55, 15, 40, 16, 32, 36, 12, 10, 13, 2, 37, 28, 35, 30, 24, 29, 31), ikinci faktör- 10 maddeden (49, 48, 50, 54, 47, 53, 51, 46, 4, 52) ve üçüncü faktör- 11 maddeden (66, 65, 64, 45, 44, 5, 60, 41, 63, 67, 8) oluşmuştur. Her faktörün iç güvenilirliği (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Birinci faktörün .950, ikinci faktörün .894 ve üçüncü faktörün .833 olarak bulunmuştur. Açımlayıcı faktör analizi sonrasında üç faktörün toplam varyansı açıklama oranı % 47.678 olarak bulunmuş ve Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Açımlayıcı Faktör Analizi Sonrası Açıklanan Toplam Varyans

Madde	Özdeğerler			Yüklerin Kareleri Toplamı			Döndürölmüş Yüklerin Kareleri Toplamı		
	Toplam	Varyans %	Toplamalı %	Toplam	Varyans %	Toplamalı %	Toplam	Varyans %	Toplamalı %
1	16.695	35.521	35.521	16.695	35.521	35.521	10.506	22.353	22.353
2	3.221	6.853	42.373	3.221	6.853	42.373	6.232	13.260	35.613
3	2.493	5.305	47.678	2.493	5.305	47.678	5.671	12.065	47.678

Tablo 3'te elde edilen faktörler ile cronbach alfa değerleri ve her maddenin ortalama, standart sapma, madde toplam korelasyonu ve faktör yükleri sunulmuştur.

Tablo 3.Faktör Döndürme Sonuçları

Ölçek Faktörleri ve Maddeler	Ortalama	Standart Sapma	Madde toplam korelasyonu	Faktör Yüğü
Faktör 1 ($\alpha=,950$)				
21.İçerik, basitten karmaşığa doğru yapılandırılmıştır.	2.70	.722	.610	0.722
19.İçerik hazırlanırken öğrencilerin düzeyleri (yaş, öğrenme özellikleri, dil becerisi) dikkate alınmıştır.	2.74	.754	.687	0.720
22.İçerik, kolaydan zora doğru yapılandırılmıştır.	2.75	.674	.590	0.716
18.İçerik hazırlanırken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır.	2.76	.681	.728	0.708
11.Kazanımlar, basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.	2.71	.763	.608	0.683
17.İçerik hazırlanırken öğrencilerin ilgileri dikkate alınmıştır.	2.86	.688	.635	0.680
20.İçerik hazırlanırken bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.	2.42	.680	.724	0.623
23.İçerik, birbirinin önkoşulu olan konular dikkate alınarak yapılandırılmıştır.	2.61	.734	.671	0.615
34.Öğrenme öğretme süreci, kazanımları gerçekleştirecek nitelikte hazırlanmıştır.	2.72	.617	.695	0.612
55.İlkokul 2. sınıf İngilizce ders kitabı öğrenci seviyesine uygundur.	2.65	.741	.521	0.607
15.Kazanımlar öğrencilere İngilizceye ilişkin olumlu tutum kazandırabilecek niteliktedir.	3.09	.555	.633	0.606
40.Programda önerilen öğretim yöntemleri farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap etmektedir.	2.53	.677	.725	0.602
16.İçerik, kazanımlarla tutarlıdır.	2.96	.579	.656	0.589
32.İçerik, iletişim ağırlıklı düzenlenmiştir.			.649	0.588
36.Programda önerilen öğretim yöntem ve teknikleri (sanat ve oyun ağırlıklı, öğrenci merkezli vb.) öğrencilerin yaş grubuna uygundur.	2.86	.698	.677	0.582
12.Kazanım ve davranışlar gözlemlenebilir niteliktedir.	2.94	.599	.709	0.578
10.Kazanımlar, anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.	2.77	.713	.705	0.577
13.Kazanım ve davranışlar ölçülebilir niteliktedir.	2.80	.687	.707	0.571
2.Program, İngilizce sözlü anlatım becerisini kazandırabilecek niteliktedir.	2.80	.680	.595	0.551
37.Programın öğrenme-öğretme süreci öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlamaktadır.	2.93	.603	.541	0.539
28.İçerik, Türkiye'nin her yerindeki sınıflarda uygulanabilecek niteliktedir.	2.07	.870	.522	0.530
35.Öğrenme-öğretme süreci, içerikle tutarlıdır.	2.83	.545	.512	0.518
30.İçerik somut örneklere dayanmaktadır.	2.85	.532	.508	0.510
24.İçerik, öğrencilere günlük yaşamda kullanabilecekleri ifadeleri kazandırmaktadır.	2.91	.550	.555	0.503
29.İçerik, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanabilmesine uygundur.	2.80	.616	.523	0.498
31.İçerikte yer alan etkinlikler yeterlidir.	2.15	.743	.382	0.451
Faktör 2 ($\alpha=0,894$)				
49.Programda önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı öğrenci özelliklerine uygundur.	2.47	.645	.590	0.798
48.Ölçme ve değerlendirme, içerik ile tutarlıdır.	2.50	.700	.535	0.797
50.Programda önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı kazanımları ölçmede yeterlidir.	2.53	.677	.576	0.793
54.Programda, öğrencilerin konuşma becerilerini ölçen ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmektedir.	2.48	.692	.640	0.661
47.Ölçme ve değerlendirme, programın amaçlarıyla tutarlıdır.	2.26	.754	.560	0.637
53.Programda, öğrencilerin dinleme becerilerini ölçen ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmektedir.	2.47	.684	.490	0.624
51.Programda süreç temelli ölçme ve değerlendirme teknikleri (proje, portfolyo gibi) önerilmektedir.	2.62	.704	.345	0.618

46.Programda ölçme ve değerlendirme konusunda yeterli bilgi verilmektedir.	2.12	.809	.461	0.616
4.Programla, okuma ve yazma becerileri ders dışı etkinliklerle (ev ödevi, proje, portfolyo vb.) kazandırılabilir niteliktedir.	2.60	.829	.325	0.559
52.Program öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır.	2.30	.656	.561	0.548
Faktör 3 ($\alpha=0,833$)				
66.Sınıfta İngilizce şarkılara yer verilmektedir.	3.25	.636	.506	0.826
65.Sınıfta İngilizce oyunlara yer verilmektedir.	3.10	.659	.567	0.715
64.Program teknoloji kullanımına olanak sağlamaktadır.	3.09	.725	.429	0.705
45.Program öğrenme-öğretme sürecinde farklı ortamların (drama, oyun, şarkı) yaratılmasına olanak sağlamaktadır.	3.15	.649	.393	0.601
44.Program, İngilizce öğretime yönelik çeşitli yöntem ve tekniklerin uygulanmasını teşvik etmektedir.	2.84	.628	.532	0.549
5.Kazanımlar, programın genel amaçlarıyla tutarlıdır.	2.91	.642	.630	0.532
60.Ders kitabının resimleri öğrencilerin dikkatini çekmektedir.	3.06	.586	.376	0.500
41.Programda "Tüm Fiziksel Tepki" (TPR) yöntemi ile fiziksel hareketler ve dil birleştirilmektedir.	2.82	.715	.540	0.500
63.Okulumuzda programda kullanılması önerilen öğretim materyal, araç ve gereçlerine (görsel ve işitsel) kolaylıkla ulaşılabilir niteliktedir.	2.36	.923	.374	0.437
67.Derste İngilizce konuşulmaktadır.	2.55	.698	.395	0.435
8.Programda psikomotor alanla ilgili kazanımlar yeterlidir.	2.79	.747	.369	0.429

Oluşturulan 3 faktörlü ölçeğe, altı madde (1, 3, 6, 7, 56, 61) geliştirilen ölçek için önemli maddeler olduğu için yeniden ifade edilerek ölçeğe dâhil edilmiştir. İlkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programı dinleme ve konuşma becerilerine odaklanmaktadır. Bu nedenle, bu becerilere yönelik ifadeler "Programda dinleme ile ilgili kazanımlar gerçekleştirilebilir niteliktedir" (madde 1) ve "Programda İngilizce karşılıklı konuşma becerisi ile ilgili kazanımlar gerçekleştirilebilecek niteliktedir" (madde 3) olarak yeniden ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, programda bilişsel ve duyuşsal kazanımlara yönelik olarak 6. ve 7. maddeler "Programda bilişsel öğrenmeler (bilgi, kavrama, uygulama, analiz vb.) ile ilgili kazanımlar yeterlidir" ve "Programda duyuşsal (ilgi, olumlu tutum, motivasyon vb.) öğrenmeler ile ilgili kazanımlar yeterlidir" olarak yeniden ifade edilmiştir. Ayrıca, ders kitabının da değerlendirilmesi kapsamında 56. ve 61. maddeler olan "Ders kitabında yer verilen alıştırmalar (kesme, boyama, eşleştirme vb.) yeterlidir" ve "Ders kitabında yer alan dinleme etkinlikleri (şarkılar, kelimelerin okunuşları vb.) yeterlidir" olarak yeniden düzenlenmiştir. Sonuç olarak, 53 maddeli, üç faktörlü, dördümlü likert tipi bir ölçek geliştirilmiştir.

3.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Doğrulayıcı faktör analizinde değişkenler arasındaki ilişkiye dair daha önce saptanan hipotezin ya da kuramın test edilmesi söz konusudur (Büyüköztürk, 2012). Doğrulayıcı faktör analizi ile açımlayıcı faktör analizi ile elde edilen ölçeğin uygunluğu test edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizine göre ölçek 53 madde ve 3 faktörlü yapı göstermektedir. Açımlayıcı faktör analizi ile faktörler belirlendikten sonra, belirlenen faktör yapılarının uygunluğu doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde amaç, daha önce belirlenen yapının doğrulanmasıdır.

Açımlayıcı faktör analizi sonucu elde edilen 53 maddeli ölçek 154 kişilik farklı bir örnekleme uygulanmıştır. Araştırma verileri 2013-2014 bahar döneminde toplanmıştır.

Doğrulayıcı faktör analizi öncesinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testleri (Barlett's Test of Sphericity) uygulanmıştır. Yapılan inceleme sonucunda, KMO değeri .857 ve Barlett testi ise anlamlı ($p<0.001$) bulunmuştur. Bu değerler, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Doğrulayıcı faktör analizi öncesinde yapılan güvenirlik analizi sonrası, 53 maddeli ölçeğin Cronbach Alfa değerinin .948 olduğu görülmüştür. Ayrıca, faktör analizi öncesi madde toplam değerleri (item-total statistics) incelenmiştir. Madde toplam değerleri 0.30'un altında olan dört

madde (4, 46, 47, 48. maddeler) faktör analizi öncesi ölçme aracından çıkarılmışlardır. Bu maddeler çıktıktan sonra güvenilirlik analizi yeniden gerçekleştirilmiştir. Kalan 49 madde için Cronbach Alfa değerinin .953 olduğu görülmüştür.

Madde toplam değerleri düşük olan maddeler çıkarıldıktan sonra doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Ölçekteki her maddenin faktör yük değerleri incelenmiştir. Faktör yüklerini daha iyi yorumlamak için Varimax dikey döndürme seçeneği kullanılmıştır. Faktör yüklerini yorumlamak için döndürülmüş bileşen matrisi (rotated component matrix) kullanılmıştır.

Yapılan analizler sonucu faktör yük değeri 0.45'in altında olan maddeler ve her iki faktörde yük değeri farkı 0.10'un altında olan maddeler çıkarılmıştır. Her madde çıktıktan sonra madde faktör yükleri yeniden incelenmiştir. Analiz sonucunda ölçekten 11 madde (3, 6, 11, 12, 13, 21, 22, 26, 28, 30, 33) çıkarılmıştır.

Sonuç olarak, üç faktörlü ölçek yapısında: birinci faktör- 19 maddeden (17, 15, 16, 20, 14, 19, 32, 9, 2, 24, 25, 34, 10, 45, 1, 23, 18, 8, 27), ikinci faktör- 11 maddeden (40, 38, 39, 37, 41, 36, 42, 43, 44, 7, 49), üçüncü faktör- 8 maddeden (52, 51, 35, 29, 53, 50, 31, 5) oluşmuştur. Oluşan faktörler; 'kazanım ve içeriğe ilişkin görüşler', 'ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşler' ve 'öğrenme-öğretme süreci ve çevresel boyuta ilişkin görüşler' olarak adlandırılmıştır.

Kalan 38 maddenin Cronbach Alfa değeri .938 olarak bulunmuştur. Ayrıca, her faktörün iç güvenilirliği (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Birinci faktörün .922, ikinci faktörün .850 ve üçüncü faktörün .857 olarak bulunmuştur.

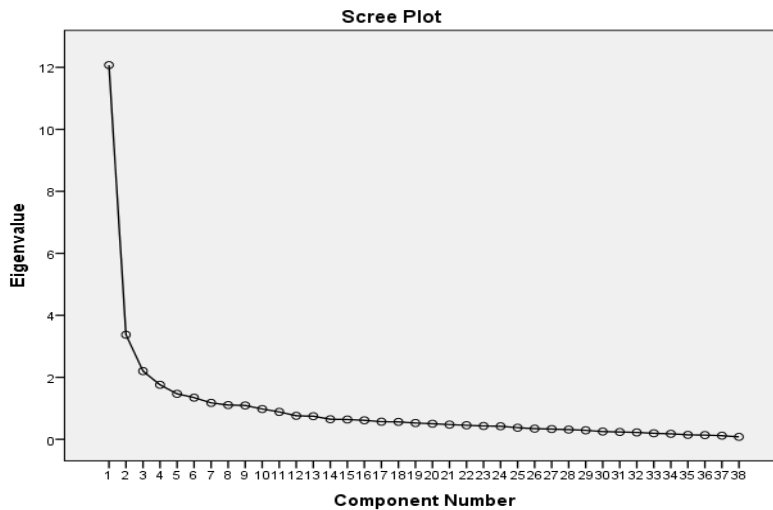
Doğrulayıcı faktör analizi sonrasında üç faktörün toplam varyansı açıklama oranı % 46.435 olarak bulunmuş ve Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Açıklanan Toplam Varyans

Madde	Özdeğerler			Yüklerin Kareleri Toplamı			Döndürülmüş Yüklerin Kareleri Toplamı		
	Toplam	Varyans %	Toplamalı %	Toplam	Varyans %	Toplamalı %	Toplam	Varyans %	Toplamalı %
1	12,073	31,771	31,771	12,073	31,771	31,771	7,742	20,373	20,373
2	3,372	8,874	40,644	3,372	8,874	40,644	5,177	13,625	33,997
3	2,200	5,790	46,435	2,200	5,790	46,435	4,726	12,437	46,435

Tablo 5'de doğrulayıcı faktör analizi sonrası elde edilen özdeğerlerin çizgi grafiği gösterilmektedir.

Tablo 5. Özdeğerlerin Çizgi Grafiği

Tablo 6’da elde edilen üç faktör ve Cronbach Alfa değerleri ile her maddenin faktör yükleri sunulmuştur:

Tablo 6.Faktör Döndürme Sonuçları

ÖlçekFaktörleriveMaddeler	Ortalama	Sd	StandartSapma	t	FaktörYükü
<i>Faktör 1. Kazanım ve İçeriğe İlişkin Görüşler($\alpha=0,922$)</i>					
17.İçerik hazırlanırken öğrencilerin düzeyleri (yaş, öğrenme özellikleri, dil becerisi) dikkate alınmıştır.	2.69	153	0.81	40.83	.764
15.İçerik hazırlanırken öğrencilerin ilgileri dikkate alınmıştır.	2.77	153	0.69	49.5	.708
16.İçerik hazırlanırken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır.	2.68	153	0.67	49.16	.684
20.İçerik, kolaydan zora doğru yapılandırılmıştır.	2.67	153	0.66	49.63	.640
14.İçerik, kazanımlarla tutarlıdır.	2.9	153	0.58	62.06	.635
19.İçerik, basitten karmaşığa doğru yapılandırılmıştır.	2.63	153	0.79	41.22	.632
32.Programda önerilen öğretim yöntemleri farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap etmektedir.	2.49	153	0.69	44.23	.628
9.Kazanımlar, anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.	2.75	153	0.63	53.93	.627
2.Program, İngilizce sözlü anlatım becerisini kazandırabilecek niteliktedir.	2.77	153	0.71	48.49	.600
24.İçerik, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanabilmesine uygundur.	2.72	153	0.66	51.02	.594
25.İçerik somut örneklere dayanmaktadır.	2.88	153	0.60	58.66	.584
34.Program, İngilizce öğretimine yönelik çeşitli yöntem ve tekniklerin uygulanmasını teşvik etmektedir.	2.84	153	0.67	52.46	.574
10.Kazanımlar, basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.	2.71	153	0.71	47.10	.563
45.İlkokul 2. sınıf İngilizce ders kitabı öğrenci seviyesine uygundur.	2.68	153	0.82	40.31	.540
1.Programda dinleme ile ilgili kazanımlar gerçekleştirilebilir niteliktedir.	2.75	153	0.71	47.40	.504
23.İçerik, Türkiye’nin her yerindeki sınıflarda uygulanabilecek niteliktedir.	2.13	153	0.88	29.92	.493
18.İçerik hazırlanırken bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.	2.24	153	0.79	35.07	.490
8.Programda psikomotor alanla ilgili kazanımlar yeterlidir.	2.81	153	0.76	45.61	.453
27.İçerik, iletişim ağırlıklı düzenlenmiştir.	2.64	153	0.68	48.02	.419
<i>Faktör 2. Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşler $\alpha=0,850$)</i>					
40.Programda önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı kazanımları ölçmede yeterlidir.	2.54	153	0.71	44.05	.784
38.Ölçme ve değerlendirme, içerik ile tutarlıdır.	2.55	153	0.67	46.79	.760
39.Programda önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı öğrenci özelliklerine uygundur.	2.47	153	0.68	44.53	.733
37.Ölçme ve değerlendirme, programın amaçlarıyla tutarlıdır.	2.37	153	0.75	38.80	.688
41.Programda süreç temelli ölçme ve değerlendirme teknikleri (proje, portfolyo gibi) önerilmektedir.	2.6	153	0.70	45.60	.631
36.Programda ölçme ve değerlendirme konusunda yeterli bilgi verilmektedir.	2.25	153	0.79	35.10	.627
42.Program öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır.	2.38	153	0.72	40.75	.621
43.Programda, öğrencilerin dinleme becerilerini ölçen ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmektedir.	2.57	153	0.71	44.78	.514
44.Programda, öğrencilerin konuşma becerilerini ölçen ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmektedir.	2.32	153	0.70	40.99	.421
7.Programda duyuşsal (ilgi, olumlu tutum, motivasyon vb.) öğrenmeler ile ilgili kazanımlar yeterlidir.	2.81	153	0.64	54.14	.356
49.Okulumuzda programda kullanılması önerilen öğretim materyal, araç ve gereçlerine (görsel ve işitsel) kolaylıkla ulaşılabilir.	2.35	153	1	28.98	.351
<i>Faktör 3. Öğrenme-Öğretme Süreci ve Çevresel Boyuta İlişkin Görüşler($\alpha=0,857$)</i>					
52.Sınıfta İngilizce şarkılara yer verilmektedir.	2.99	153	0.82	44.84	.821

51.Sınıfta İngilizce oyunlara yer verilmektedir.	2.94	153	0.70	51.63	.763
35.Program öğrenme-öğretme sürecinde farklı ortamların (drama, oyun, şarkı) yaratılmasına olanak sağlamaktadır.	2.97	153	0.82	44.49	.724
29.Öğrenme-öğretme süreci, içerikle tutarlıdır.	2.54	153	0.68	45.85	.636
53.Derste İngilizce konuşulmaktadır.	2.36	153	0.77	37.86	.634
50.Program teknoloji kullanımına olanak sağlamaktadır.	2.97	153	0.75	48.69	.601
31.Programın öğrenme-öğretme süreci öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlamaktadır.	2.78	153	0.64	53.97	.554
5.Kazanımlar, programın genel amaçlarıyla tutarlıdır.	2.81	153	0.62	55.93	.521

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada aydınlatıcı değerlendirme modeli kapsamında ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini belirleyebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. 2013-2014 öğretim yılında ilk defa uygulanmaya başlanan ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programının değerlendirilmesine yönelik hazırlanan bu ölçek programın eksik yönlerini belirleyerek program geliştirme çalışmaları için ilgili ve yetkili makamlara faydalı olacak veriler elde edilmesini sağlayacağından önemli olarak değerlendirilmektedir. Yapılan çalışmanın bir katkısı da alanyazın taraması sonucunda ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programının değerlendirilmesine yönelik herhangi bir ölçek geliştirme çalışmasının olmayışı ve geliştirilen ölçeğin bu eksikliği giderebilecek olmasıdır.

Yapılan analizler sonucunda ölçeğin üç faktörden oluştuğu ve toplam madde sayısının 38 olduğu saptanmıştır. Bu faktörler, araştırmacılar tarafından ‘kazanım ve içeriğe ilişkin görüşler’, ‘ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşler’ ve ‘öğrenme-öğretme süreci ve çevresel boyuta ilişkin görüşler’ olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı kullanılarak sınanmıştır. Ölçek faktörlerinin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0.922; 0.850 ve 0.857 olarak oldukça yüksek bulunmuştur. İleriye dönük olarak geliştirilen ölçeğin güvenilirliği bu çalışmada kullanılan iç tutarlılık güvenilirlik katsayısının yanında test-tekrar test ya da iki yarı test güvenilirliğiyle sınanabilir.

Geliştirilen ölçekte dört madde (5, 7, 32, 34) faktör ismi ile uyuşmamaktadır. Bu maddelerin çıkarılması durumunda faktör yapısı bozulmaktadır. Bu nedenle, bu maddelerin anlamları uygulama öncesinde yeniden düzenlenecektir.

Geliştirilen ölçeğin önce açılımlayıcı ardından doğrulayıcı faktör analizi yöntemi kullanılarak geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin bulgular, ölçeğin ilkokul 2. sınıf İngilizce öğretmenlerinin programa ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla kullanılabilir nitelikte olduğunu göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Buist, M. (1984). Illuminative evaluation. J. Lishman (Ed.), *Evaluation (Research Highlights 8)* içinde 85-96. London: Department of Social Work University of Aberdeen.
- Büyükduman, F. İ. (2005). İlköğretim okulları İngilizce öğretmenlerinin birinci kademe İngilizce öğretim programına ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 55-64.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chang, I. Y. (2010). *An evaluation of curricular implementation in centralcity English village: A case of an elementary school in southern Taiwan*. Yayınlanmamış doktora tezi. Alliant International University, San Diego.
- Er, K. O. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme* (3.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Erdoğan, V. (2005). *An evaluation of the English curriculum implemented at the 4th and 5th grade primary state schools: The views of the teachers and the students*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Eurydice Report (2012). Developing keycompetences at school in Europe: Challenges and opportunities for policy. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/145EN.pdf adresinden 2 Şubat 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Evin Gencel, İ. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları. *Eğitim ve Bilim*, 38 (170), 237-252.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS (3rd Edition)*. London: Sage Publications.
- Genç, A. (2012). Türkİş dünyasının yabancı diltalebi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 42, 175, 185.
- Guba, E. G. (1978). *Toward a methodology of naturalistic inquiry in educational evaluation* (Monograph Series no. 8). Los Angeles: University of California, Center for the Study of Evaluation.
- İnam, G. (2009). *İlköğretim okulları 4. sınıf İngilizce dersi öğretim programının değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- İşisağ, K. U. (2008). *Sözlü iletişim becerilerinin gelişiminde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni uygulamalarının başarıya, tutuma ve kalıcılığa etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Küçük, Ö. (2008). *An evaluation of the English language teaching program at key stage I and the opinions of teachers regarding the program*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale.
- MEB (2012). 12 yıl zorunlu eğitim. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf adresinden 24 Nisan 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Mersinlilil, G. (2002). *İlköğretim dört ve beşinci sınıflarda uygulanan İngilizce dersi öğretim programının değerlendirilmesi (Adana ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Orakcı, Ş. (2012). *İlköğretim 7. sınıflar için uygulanan 2006 İngilizce öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Örmeci, D. N. (2009). *An evaluation of English language curricula implemented at the 4th, 5th and 6th grades in respect of teachers' opinions*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Parlett, M. ve Dearden, G. (1977). *Introduction to illuminative evaluation: Studies in higher education*. California: Pacific Soundings Press.
- Parlett, M. ve Hamilton, D. (1977). Evaluation as illumination: A new approach to the study of innovatory programs. M. Parlett ve G. Dearden (Eds.), *Introduction to illuminative evaluation: Studies in higher education* içinde (ss. 9-29). California: Pacific Soundings Press.
- Patton, M. Q. (2012). *Essentials of utilization-focused evaluation*. California: Sage Publications.
- Sağlam, M. ve Yüksel, İ. (2007). Program değerlendirmede meta-analiz ve meta-değerlendirme yöntemleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi*, 18, 1-14.
- Sak, Ö. (2008). *İlköğretim I. kademe İngilizce programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Seçkin, H. (2010). *İlköğretim 4. sınıf İngilizce dersi öğretim programının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics (5th Edition)*. Boston: Pearson Education.
- Tok, H. ve Arbaş, S. (2008). Avrupa Birliđine uyum sürecinde yabancı dil öğretimini. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 9 (15), 205-227.
- Yaman, S. (2010). *İlköğretim birinci kademe İngilizce dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Zehir Topkaya ve Küçük, Ö. (2010). An evaluation of 4th and 5th grade English language teaching program. *İlköğretim Online*, 9 (1), 52-65.

Ek 1.

İlkokul 2. Sınıf İngilizce Öğretim Programına Yönelik Aydınlatıcı Değerlendirme Modeline Dayalı Program Değerlendirme Ölçeği

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1. Programda dinleme ile ilgili kazanımlar gerçekleştirilebilir niteliktedir.				
2. Program, İngilizce sözlü anlatım becerisini kazandırabilecek niteliktedir.				
3. Kazanımlar, programın genel amaçlarıyla tutarlıdır.				
4. Programda duyuşsal (ilgi, olumlu tutum, motivasyon vb.) öğrenmeler ile ilgili kazanımlar yeterlidir.				
5. Programda psikomotor alanla ilgili kazanımlar yeterlidir.				
6. Kazanımlar, anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.				
7. Kazanımlar, basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.				
8. İçerik, kazanımlarla tutarlıdır.				
9. İçerik hazırlanırken öğrencilerin ilgileri dikkate alınmıştır.				
10. İçerik hazırlanırken öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınmıştır.				
11. İçerik hazırlanırken öğrencilerin düzeyleri (yaş, öğrenme özellikleri, dil becerisi) dikkate alınmıştır.				
12. İçerik hazırlanırken bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.				
13. İçerik, basitten karmaşığa doğru yapılandırılmıştır.				
14. İçerik, kolaydan zora doğru yapılandırılmıştır.				
15. İçerik, Türkiye'nin her yerindeki sınıflarda uygulanabilecek niteliktedir.				
16. İçerik, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanabilmesine uygundur.				
17. İçerik somut örneklere dayanmaktadır.				
18. İçerik, iletişim ağırlıklı düzenlenmiştir.				
19. Öğrenme-öğretme süreci, içerikle tutarlıdır.				
20. Programın öğrenme-öğretme süreci öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlamaktadır.				
21. Programda önerilen öğretim yöntemleri farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap etmektedir.				
22. Program, İngilizce öğretimine yönelik çeşitli yöntem ve tekniklerin uygulanmasını teşvik etmektedir.				
23. Program öğrenme-öğretme sürecinde farklı ortamların (drama, oyun, şarkı) yaratılmasına olanak sağlamaktadır.				
24. Programda ölçme ve değerlendirme konusunda yeterli bilgi verilmektedir.				
25. Ölçme ve değerlendirme, programın amaçlarıyla tutarlıdır.				
26. Ölçme ve değerlendirme, içerik ile tutarlıdır.				
27. Programda önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı öğrenci özelliklerine uygundur.				
28. Programda önerilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımı kazanımları ölçmede yeterlidir.				
29. Programda süreç temelli ölçme ve değerlendirme teknikleri (proje, portfolyo gibi) önerilmektedir.				
30. Program öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır.				
31. Programda, öğrencilerin dinleme becerilerini ölçen ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmektedir.				

32.Programda, öğrencilerin konuşma becerilerini ölçen ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verilmektedir.				
33.İlkokul 2. sınıf İngilizce ders kitabı öğrenci seviyesine uygundur.				
34.Okulumuzda programda kullanılması önerilen öğretim materyal, araç ve gereçlerine (görsel ve işitsel) kolaylıkla ulaşılabilir. (görsel ve işitsel) kolaylıkla ulaşılabilir.				
35.Program teknoloji kullanımına olanak sağlamaktadır.				
36.Sınıfta İngilizce oyunlara yer verilmektedir.				
37.Sınıfta İngilizce şarkılara yer verilmektedir.				
38.Derste İngilizce konuşulmaktadır.				